خبر

جهانی‌شدن صنایع‌دستی تأثیری نداشت

یک هنرمند پیشکسوت مشبک گفت: متأسفانه شرایط اقتصادی در کشور به حدی است که صنایع‌دستی در اولویت خرید مردم قرار ندارد، درحالی‌که صنایع‌دستی می‌تواند با نفت رقابت کند، اما متأسفانه مسئولان این موضوع را جدی نمی‌گیرند و کشور ما از گردشگران متمول خارجی خالی است. کیقباد بذرافشان با اشاره به مشکلات فراوان برای صنایع‌دستی و هنرمندان گفت: متأسفانه حتی جهانی‌شدن اصفهان در صنایع‌دستی تأثیری در ورودگردشگران خارجی به این شهر نداشته است، درحالی‌که وقتی درهای کشور به روی گردشگران باز باشد نه‌فقط صنایع‌دستی، بلکه شغل‌های مختلف می‌توانند از این مسأله بهره‌مند شوند؛ بنابراین اینجاست که مسأله صادرات و بازاریابی جهانی برای همه رشته‌ها و به‌خصوص صنایع‌دستی اهمیت بسیاری پیدا می‌کند که متأسفانه در این مورد نیز گشایشی دیده نشده است. او تأکید می‌کند: ورودگردشگران متمول خارجی از ضروریات رشد صنایع‌دستی در ایران و ازجمله اصفهان است که به‌عنوان شهر جهانی صنایع‌دستی نیز ثبت‌شده است، اما کشور ما از گردشگران خارجی خالی است و اگر هم گردشگری دیده شود از کشورهایی آمده‌اند که به لحاظ شرایط مالی توانایی خریدن صنایع‌دستی را ندارند. متأسفانه معدود گردشگرانی که به اصفهان می‌آیند فقط برای دیدن بناهای تاریخی می‌آیند و حتی با ارتباط با یک راوی و سکونت در خانه او از حضور در هتل‌ها هم خودداری می‌کنند.

«جام جم» پرونده ثبت میراث ناملموس ایران در یونسکو را بررسی کرد

فقدان پیوست فرهنگی برای میراث مل

محمود نورایی
دبیر گروه فرهنگ

برای حفظ ارزش‌های فرهنگی و هنری نیاز به داشتن برنامه‌های مدون است. نیاز به شناسایی ظرفیت‌ها و استفاده بهینه از داشته‌هایی است که می‌توانند در صحنه فرهنگی و هنری کشور تبلور داشته باشند. اما چیزی که همواره در تاریخ ما به خوبی به آن پرداخته نمی‌شود، موضوع برنامه‌ریزی برای تجلی فرهنگ و هنرها و ایفای نقش در عرصه فرهنگ عمومی است. حال اگر این موضوع را در کنار ایران‌ستیزی -که چند دهه است دوباره رنگ و بویی جدی به خود گرفته- قرار دهیم، می‌توانیم به نتایجی برسیم که امروز در عرصه فرهنگ عمومی کشور شاهد آن هستیم. از همین روست که رهبر معظم انقلاب همواره در سخنان‌شان در حوزه فرهنگ و هنر به داشتن پیوست فرهنگی تاکید دارند. ۱۳ سال است که رسانه‌های داخلی در آخرین روزهای سال میلادی دست به انتشار اخباری در مورد ثبت جهانی میراث ناملموس ایران می‌زنند و همواره ثبت چنین آثاری را یک ارزش افزوده برای کشور در نظر می‌گیرند. در کنار این موضوع در تابستان هم همزمان با اجلاس میراث جهانی یونسکو، چنین اخباری را شاهد هستیم، اما تم می‌رود، انگار از ابتدا چیزی وجود نداشته‌است. اگرچه هرجا که نام ایران طرح می‌شود حس غرور ملی آ سوی حوزه فرهنگی فراهم شود، می‌تواند در راستای جهاد تبیین قرار گیرد. اما وقتی این ثبت جهانی، به و رسانه هم نمی‌ماند (مانند ثبت فرهنگ پهلوانی: بازی‌های سنتی زورخانه‌ای، ورزش و کشتی در سال سال ۲۰۱۰ به نام ایران ثبت شده و آذربایجان، خود را به این پرونده الحاق کرده‌است) و حتی باعث جنج جهانی میراث ایرانی، بدون پیوست فرهنگی است.

ایران در میان ۱۰ کشور بیشترین ثبت میراث جهانی

به طور کلی از ایران ۲۶ اثر در میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده که شامل؛ تخت جمشید، میدان امام اصفهان، چغازنبیل، تخت سلیمان، پاسارگاد، بم و منظر فرهنگی آن، گنبد سلطانیه، بیستون، مجموعه کلیساهای ارامنه (سنت‌استپانوس، چوپان، دره شام، مریم مقدس و قره کلیسا)، سازه‌های آبی شوشتر، مجموعه آرامگاه و خانقاه شیخ صفی‌الدین اردبیلی، مجموعه بازار تاریخی تبریز، باغ ایرانی (دولت‌آباد یزد، پهلوان پور مهریز یزد، ارم شیراز، پاسارگاد شیراز، چهلستون اصفهان، فین کاشان، عباس‌آباد بهشهر، اکبریه بیرجند، ماهان کرمان)، گنبد قابوس، مسجد جامع اصفهان، کاخ گلستان، شهر سوخته، شوش، منظر فرهنگی میمند، بیابان لوت، قنات ایرانی (قصبه گناباد، مون اردستان، گوهرریز جوپار، اکبرآباد بم، قاسم‌آباد بم، بلده فردوس، زارچ، حسن‌آباد مشیر، ابراهیم‌آباد، وزوان، مزدآباد میمه)، شهر تاریخی یزد، منظر باستان‌شناسی ساسانی، جنگل‌های هیرکانی، منظر فرهنگی هورامان/ اورامانات و راه‌آهن سراسری (شمال-جنوب) می‌شود؛ این یعنی در ۴۴ اجلاس میراث جهانی یونسکو، ایران موفق به ثبت میراث قابل توجهی از میراث فرهنگی کشور شده‌است.

با توجه به این موضوع که ایران طی ۴۴ سال گذشته یک دهه جنگ تحمیلی و بازسازی تبعات آن را تجربه کرد، این میزان ثبت میراث جهانی، کشورمان را در میان ۱۰ کشور بیشترین ثبت جهانی در یونسکو پس از ایتالیا، چین، اسپانیا، فرانسه، آلمان، هندوستان، مکزیک، انگلستان و روسیه قرار داده‌است. این در حالی است که پرونده‌های مشترکی که ایران در زمینه مجموعه کلیساهای ارامنه، باغ ایرانی و قنات ایرانی ارائه داده که شامل ۲۵ مورد می‌شود، نشان از آن دارد که ظرفیت میراثی ایران به درستی کشف و ثبت شده‌است.

بیشترین ثبت میراث ناملموس در منطقه

از سویی دیگر در زمینه میراث فرهنگی ناملموس نیز ایران طی ۱۷ نشست موفق به ثبت ۲۱ میراث ناملموس کشور به صورت فردی و مشترک با حوزه فرهنگی ایران بزرگ شده که برای ایران یک دستاورد بزرگ محسوب می‌شود. ثبت میراث فرهنگی ملی ایران شامل ۱۳ میراث انفرادی شامل ردیف موسیقی، تعزیه، ورزش زورخانه‌ای، موسیقی بخشی‌های خراسان شمالی، مهارت بافت قالی فارس، مهارت بافت قالی کاشان، مهارت لنج‌سازی در ایران، مهارت نقالی، مراسم قالیشویان، مهارت بازی چوگان، دوتارنوازی، آیین زیارت کلیسای تادئوس و پاسداری از خوشنویسی ایرانی را به صورت انفرادی و هشت اثر فرهنگی مشترک شامل نوروز (به همراه افغانستان)، نان لواش (به همراه جمهوری آذربایجان، قزاقستان، قرقیزستان و ترکیه)، کمانچه (به همراه آذربایجان)، هنر نگارگری (به همراه ترکیه، جمهوری آذربایجان و ازبکستان)، مهارت ساختن و نواختن ساز عود (به همراه سوریه)، سوزن‌دوزی ترکمنی (به همراه ترکمنستان)، شب چله یا یلدا (به همراه افغانستان)، نوغانداری و ابریشم‌بافی (به همراه افغانستان، آذربایجان، ترکیه، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان) نشان از توجه ایران به اهمیت ثبت جهانی میراث فرهنگی ایران دارد و ایران در کنار ترکیه بیشترین ثبت ملی در زمینه میراث ناملموس را دارند. اما نکته مغفول در ثبت این میزان میراث فرهنگی در چرایی ثبت آنهاست. موضوعی که به نظر از نگاه مسئولان آن‌گونه که باید مورد توجه قرار نگرفته‌است، زیرا این ثبت‌های جهانی بدون پیوست فرهنگی عملا ره به جایی نخواهند برد. همان‌گونه که امروز کمتر کسی می‌داند سرنوشت ثبت جهانی میراث ایرانی چه شده و حتی رسانه‌های کشور هم کمتر از آن اطلاع دارند.

ما در ثبت این میراث به دنبال چه هستیم؟

چرا کشورها در تلاش هستند که دامنه میراث فرهنگی ناملموس خود را افزایش دهند؟ از سال ۲۰۰۹ تاکنون ۲۱ عنوان میراث فرهنگی ناملموس ایران ثبت جهانی شده‌است اما سؤال اصلی این است که با ثبت این آثار قرار است چه تحولی در کشور رخ دهد؟ ما حصل ثبت چوگان یا نوروز در یونسکو چیست و چرا تلاش داریم جشن مهرگان یا هنر ساختن و نواختن رباب را به ثبت برسانیم؟ آیا انتخاب این آثار با برنامه‌ریزی است؟ یا پیوست فرهنگی مشخص دارد؟ برای پاسخ به این سؤال‌ها، لازم است تا دومین کنفرانس جهانی جمعیت که سال ۱۹۸۴ در مکزیکوسیتی برگزار شد عقب برویم. همان کنفرانسی که توجه به بعد فرهنگی توسعه برای اولین‌بار مطرح و در آن تاکید شد حفظ فرهنگ تنها یک عامل در میان سایر عوامل نیست، بلکه مبنای توسعه، نیروی محرکه و افق نهایی آن است. همین اندیشه که از دل این کنفرانس و امثالهم بیرون آمد، به مرور قالبی برای یونسکو شد تا راهکارهای حفظ و ارتقای فرهنگ را در جوامع مورد توجه قرار دهد، که توجه به میراث فرهنگی ناملموس، یکی از این روش‌هاست. میراث فرهنگی ناملموس از نظر یونسکو به معنای اقدام‌ها، نمایش‌ها، ابزارها، دانش، مهارت‌ها و نیز وسایل، اشیا، مصنوعات دستی و فضاهای فرهنگی مرتبط با آنهاست که جوامع، گروه‌ها و در برخی موارد افراد، آنها را به‌عنوان بخشی از میراث فرهنگی خود می‌شناسند. این میراث فرهنگی ناملموس که از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود، مدام توسط جوامع و گروه‌ها در پاسخ به محیط، طبیعت و تاریخ آنها، مجددا خلق می‌شود و حس هویت و استمرار را برای آنها به ارمغان می‌آورد و بدین ترتیب احترام به تنوع فرهنگی و خلاقیت بشری را ترویج می‌کند.

از نظر یونسکو کشورها می‌توانند با برجسته کردن میراث فرهنگی ناملموس برای مردم منطقه و نیز معرفی آن به سایر کشورها در قالب‌های مختلف، در توسعه پایدار و در نتیجه بقای مردم آن منطقه گام‌های موثری بردارند. درحقیقت هدف اصلی ثبت جهانی میراث ناملموس که شامل سه فهرست میراث ناملموس در خطر، فهرست معرف و فهرست اقدام خوب پاسداری می‌شود، ایجاد زمینه برای گردشگری خلاق و اقتصاد فرهنگ‌وهنر با زمینه‌سازی برای حفظ فرهنگ‌های بومی است. از همین روست که گردشگری یکی از قالب‌هایی است که یونسکو در این زمینه مطرح می‌کند. در این شیوه گردشگری، تمرکز اصلی بر اقدامات میدانی و حضور در محیط‌های فرهنگی است و ضمن تعریف و تبیین میراث فرهنگی شامل انواع آیین‌ها و رسوم متعلق به هر قوم و قبیله، صنایع دستی، غذاهای محلی و ... تلاش می‌شود تا با ایجاد یک حس خوشایند در گردشگر، از طریق کسب تجربه ادراکی درباره سفر به منطقه خاص مد نظر، موجب تشویق و ترغیب وی برای انجام دوباره سفر به همان منطقه شود.

> **اگرچه کارنامه ثبت آثار میراث جهانی و میراث ناملموس ایران پربار به نظر می‌رسد اما نداشتن پیوست فرهنگی که رهبر انقلاب تاکید ویژه‌ای بر آن دارد، پاشنه‌آشیل این ثبت‌ها میراثی و فرهنگی است**

با ثبت‌شده‌ها چه کردیم؟

اگرچه کارنامه ثبت آثار میراث جهانی و میراث ناملموس ایران پربار به نظر می‌رسد اما نداشتن پیوست فرهنگی که رهبر انقلاب تاکید ویژه‌ای بر آن دارد، پاشنه‌آشیل این ثبت‌های میراثی و فرهنگی است. این‌که به‌طورمثال ردیف موسیقی ایرانی ثبت جهانی شده اما برنامه مشخصی برای حفظ و اشاعه آن وجود ندارد تا هم بتواند کسب مخاطب و گردشگر کند و هم با اقتصاد پویا، امید به تداوم داشته‌باشد، نکته منفی است در کارنامه مسئولان فرهنگی کشور. یا وقتی هنر اصیلی همچون تعزیه ثبت جهانی شده اما این هنر که دربرگیرنده هنرهای نمایشی و موسیقایی ایران (پیوستی الحاقی به ردیف موسیقی ایرانی) است، حتی در کشورمان یک مکان دائمی نمایش ندارد، موزه‌ای برای حفظ نسخ متعدد آن و وسایل نمایشی تعزیه ندارد و حتی چهره‌های شاخص این هنر برای خود مردم کشور معرفی نمی‌شوند، نشان می‌دهد که ما برای ثبت جهانی پیوست فرهنگی نداریم تا بتوانیم از این فرصت در زمینه اشاعه چنین فرهنگ اصیلی بهره عمومی در فرهنگ ببریم یا با تعمیم این موضوع در زمینه گردشگری و ایجاد اقتصاد پایدار از چنین هنری بهره بگیریم. کافی است در این زمینه نگاهی کنیم به سایر کشورها، امروز اگر قصد داشته‌باشید به ژاپن یا هندوستان سفر کنید، قطعا در پس ذهن هر گردشگر، دیدن نمایش‌های سنتی ژاپن مثل تئاتر کابوکی یا رقص کاتاکالی هندوستان وجود دارد. حتی اگر به اطلاعات گردشگری این کشورها، شامل سایت‌ها، بولتن‌ها، کاتالوگ‌ها و بروشورها مراجعه کنید، به‌خوبی می‌بینید که چگونه در محتوای تبلیغی گردشگری خود بر این میراث فرهنگی تاکید دارند و آن را به گردشگران معرفی می‌کند اما در نقطه مقابل اگر به محتوای تبلیغاتی کشور مراجعه کنیم، حتی یک نمونه مشخص برای معرفی در زمینه تعزیه نمی‌توانید پیدا کنید تا یک گردشگر را راغب به دیدن چنین میراثی در کشور کند.

نگاه رهبری به پیوست فرهنگی

رهبر معظم انقلاب همواره نگاه ویژه‌ای به موضوع فرهنگ و حفظ و اشاعه آن دارند. در نگاه رهبری، مهم‌ترین ویژگی یک جامعه، که نشان از خودآگاهی جامعه دارد را مبتنی بر فرهنگ می‌دانند، به همین دلیل فرهنگ را اساس هویت جامعه و بقای یک تمدن را ناشی از پشتیبانی و تضمین فرهنگی آن می‌داند. از همین رو توجه به پیوست فرهنگی را همواره مورد تاکید قرار می‌دهند؛ زیرا توسعه و ترویج فرهنگ بدون حمایت مسئولان و متولیان هنری، امکان‌پذیر نیست و داشتن یک چشم‌انداز شفاف و قابل اجرا و درنهایت هماهنگی و همسویی همه خانواده فرهنگ و هنر، لازم است. موضوعی که رهبر انقلاب در نقد تولید عروسک‌های دارا و سارا بدان به‌خوبی به آن اشاره می‌کنند: «... دوستان ما آمدند در یکی از دستگاه‌های فعال و مسئول، عروسک‌های خوبی درست کردند، خوب هم بود. اول هم حساسیت طرف مقابل را - یعنی مخالفان را، خارجی‌ها را - برانگیخت که اینها

درنگ

بررسی نقاط کور و از دست رفتن میراث فرهنگی

مصطفی پورعلی درباره ثبت ورزش‌های زورخانه‌ای در اجلاس سال ۲۰۲۲ به نام کشور آذربایجان که به اشتباه حاشیه‌های بسیاری هم در کشور داشت در حالی که ایران در سال ۲۰۱۰ ورزش‌های زورخانه‌ای را به ثبت رسانده، توضیح داد: «باید تاکید کرد که قرارگیری یک عنصر میراث فرهنگی ناملموس در فهرست میراث جهانی، هیچ‌گاه شامل مسأله انحصار نمی‌شود، زیرا کنوانسیون ۲۰۰۳ که موضوع ثبت میراث ناملموس در ذیل آن صورت می‌گیرد، مسأله انحصار ندارد. یعنی اگر موضوعی در کشورهای مختلف وجود داشته‌باشد همه آن کشورها می‌توانند این عنصر را به نام خودشان ثبت کنند.»

پورعلی درباره این‌که آیا اگر کشوری، میراثی را ثبت کرد یا چنین میراثی را داشته‌باشد و کشور دیگری نسبت به ثبت آن اقدام کند، کشور مبدأ می‌تواند به موضوع معترض شود، توضیح داد: «از آنجاکه مسأله انحصار در ثبت میراث ناملموس وجود ندارد، خودبه‌خود مسأله اعتراض هم غیرفنی و غیر کارشناسی می‌شود. به‌طور مثال، سال ۲۰۱۹ که ایران پرونده دوتار را در یونسکو ثبت کرد، نمایندگان کشور تاجیکستان بعد از جلسه در ملاقات به ما یادآور شدند که دوتار در تاجیکستان هم وجود دارد، خوب این ایرادی به ثبت این عنصر به نام ایران وارد نمی‌کند و کشور تاجیکستان هم می‌تواند این عنصر را به نام خودش ثبت کند.»

مصطفی پورعلی در پاسخ به این سؤال که مثلا سال‌هاست ایران و ترکیه بر سر بسیاری از مسائل مانند ثبت ساز تنبور و خط نستعلیق به نام کشور خود مناقشه‌هایی داشته‌اند، تصریح کرد: «در اصل مناقشه‌ای وجود ندارد و این مسائل در فضای رسانه‌ای مطرح می‌شود، وگرنه در اجلاس چنین مباحثی نمی‌تواند مطرح شود، چون کنوانسیون چنین جدلی را به رسمیت نمی‌شناسد. به‌عنوان مثال در برخی استان‌های کشور، ما دارای عناصر فرهنگی ناملموس مشترکی هستیم. مثلا آیین‌های مربوط به دهه محرم در بسیاری از استان‌ها با تغییراتی و شباهت‌هایی به‌صورت مشترک وجود دارد.

شورای ملی ثبت میراث فرهنگی ناملموس طی سنوات گذشته آیین‌های مختلف را به نام استان‌های مختلف ثبت کرده و ثبت یک عنصر از یک استان کشور، انحصار برای آن استان ایجاد نمی‌کند، زیرا به این شکل نیست که هر شخص زودتر اثری را ثبت کرد، برنده شده‌است! نه، استان‌های دیگر هم می‌توانند پرونده آن عنصر فرهنگی و آن آیین را اگر وجود دارد، بیاورند و در صورت برخورداری از مؤلفه‌های ثبت، آن عنصر را ثبت کنند.»

مدیرکل دفتر ثبت آثار تاریخی و فرهنگی در پاسخ به این موضوع که اگر محدودیتی برای ثبت یک عنصر فرهنگی وجود ندارد، چرا ایران مثلا برای سازتار که به نام آذربایجان ثبت شد یا خوشنویسی اسلامی که به نام ترکیه ثبت جهانی شد، اقدام نمی‌کند، پاسخ داد: «در این مورد هم موضوع فقط سهمیه و محدودیت زمانی است. وگرنه هیچ منع و انحصاری وجود ندارد، به‌هرحال تعداد بی‌شماری عناصر شاخص فرهنگی ناملموس در ایران وجود دارد که به مرور باید همه این عناصر ثبت جهانی شوند. یونسکو به‌دلیل محدودیت‌های مالی‌اش و فرصت محدود زمان برگزاری یک اجلاس، به‌صورت طبیعی امکان بررسی پرونده‌های بی‌شمار را ندارد.»

پورعلی یادآور شد: «سال آینده در هجدهمین اجلاس که سال ۲۰۲۳ برگزار می‌شود هم مانند سال‌های گذشته معاونت میراث فرهنگی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی چهار پرونده میراث جهانی ناملموس را به یونسکو ارسال کرده‌است که واقعا کار سختی بوده و امیدواریم در سال‌های آینده هم این روند ادامه داشته‌باشد. پرونده زیارت رضوی به صورت انفرادی و پرونده‌های مشترک هنر تذهیب مشترک با آذربایجان، تاجیکستان، ترکیه و ازبکستان. پرونده سنت‌های فرهنگی و اجتماعی افطار مشترک با آذربایجان، ترکیه و ازبکستان. پرونده جشن سده مشترک با تاجیکستان، در کنار ثبت جشن مهرگان و مهارت ساختن و نواختن رباب که در اجلاس ۲۰۲۲ که به‌دلیل رفع ایرادات و انجام اصلاحات به سال ۲۰۲۳ موکول شد، دوباره ارائه خواهد شد.»

یادمان

به یاد مترجم هری پاتر

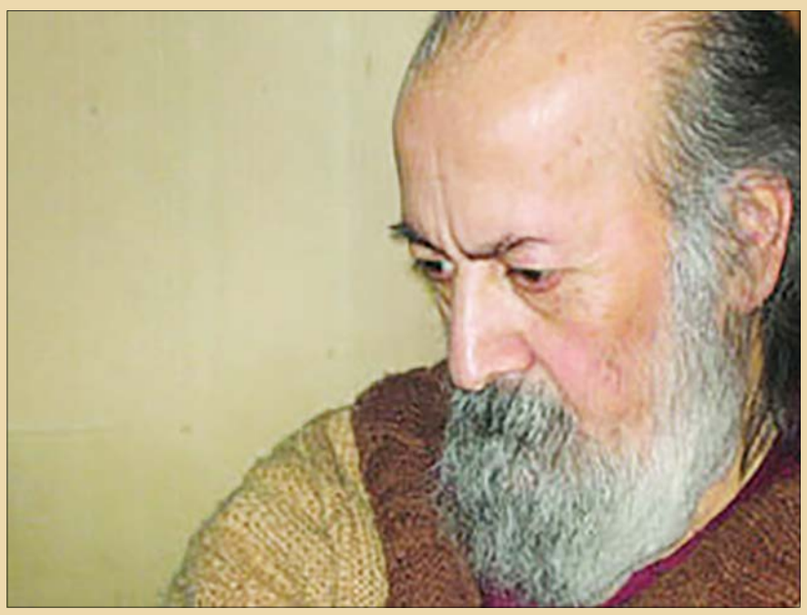

امروز سالروز درگذشت پرتو اشراق، محقق و مترجم متون سینمایی و هنری است. او از دوران جوانی به خاطر شور وافر به سینما، با رتبه یک، وارد دانشکده هنرهای دراماتیک شد. او پس از فارغ‌التحصیلی، مستندهای بسیاری را در سفرهای مختلفش به آفریقا و دیگر نقاط جهان ساخت. ضمن آن‌که ترجمه آثاری چون ژرفای افتخار، عصر بی‌گناهی، بر باد رفته، سرگذشت پیانو، آوانگارد، مجموعه چهارجلدی موسیقی کلاسیک و پاپ، ایهام در طبیعت و هنر و ... را در کارنامه دارد.

ترجمه مجموعه هفت‌جلدی هری پاتر از آخرین آثار این هنرمند فقید است.

رویداد

۲۷۵ عنوان کتاب ایران در نمایشگاه استانبول

در سی‌ونهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب استانبول ۲۷۵ عنوان کتاب به نمایندگی از صنعت نشر کشور توسط خانه کتاب و ادبیات معرفی می‌شود.

سی‌ونهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب استانبول بعد از سه سال وقفه با شعار «دنیای جادویی کتاب» با حضور ناشرانی از کشورهای ایران، آلمان، امارات متحده عربی، رومانی و... در سه بخش نمایشگاهی (ویژه نمایش و فروش کتاب)، بخش بین‌الملل (ویژه معرفی و مبادلات کپی‌رایت کتاب) و بخش رویدادها (ویژه اجرای برنامه‌های متنوع ادبی و فرهنگی) با محوریت ادبیات فانتزی، علمی، تخیلی و رئالیسم جادویی از ۱۲ آذر آغاز به کار کرده است. خانه کتاب و ادبیات ایران به نمایندگی از صنعت نشر کشور به همراه مرکز ساماندهی ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی در این دوره از نمایشگاه بین‌المللی کتاب استانبول در غرفه جمهوری اسلامی ایران حضور دارد.

بخش بین‌الملل سی‌ونهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب استانبول تا ۱۵ آذر ادامه دارد.

آموزش

آموزش رایگان «خط شکسته» در فرهنگسرای ارسباران

کارگاه تخصصی آموزش خوشنویسی خط شکسته از روز پنجشنبه هفدهم آذر به صورت رایگان در نگارخانه هنر فرهنگسرای ارسباران برگزار می‌شود. این کارگاه آموزشی تخصصی خوشنویسی خط شکسته زیر نظر میثم سلطانی از روز پنجشنبه هفدهم آذر ۱۴۰۱ در نگارخانه هنر فرهنگسرای ارسباران آغاز می‌شود. این دوره آموزشی که ویژه هنرجویان مقاطع پیشرفته است به صورت دوهفته یک‌بار روزهای پنجشنبه ساعت ۹ و ۳۰ دقیقه صبح تشکیل می‌شود.

میثم سلطانی از مدرسان انجمن خوشنویسان ایران، دارای مدرک درجه یک هنری (دکتری) از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، درجه استادی از انجمن خوشنویسان ایران و از شاگردان برجسته استادانی چون مجتبی ملک‌زاده، غلامحسین امیرخانی، علی شیرازی و حسین پوربافرانی است.

علاقه‌مندان به حضور در دوره‌های پیشرفته خط شکسته میثم سلطانی می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر با فرهنگسرای ارسباران تماس بگیرند.